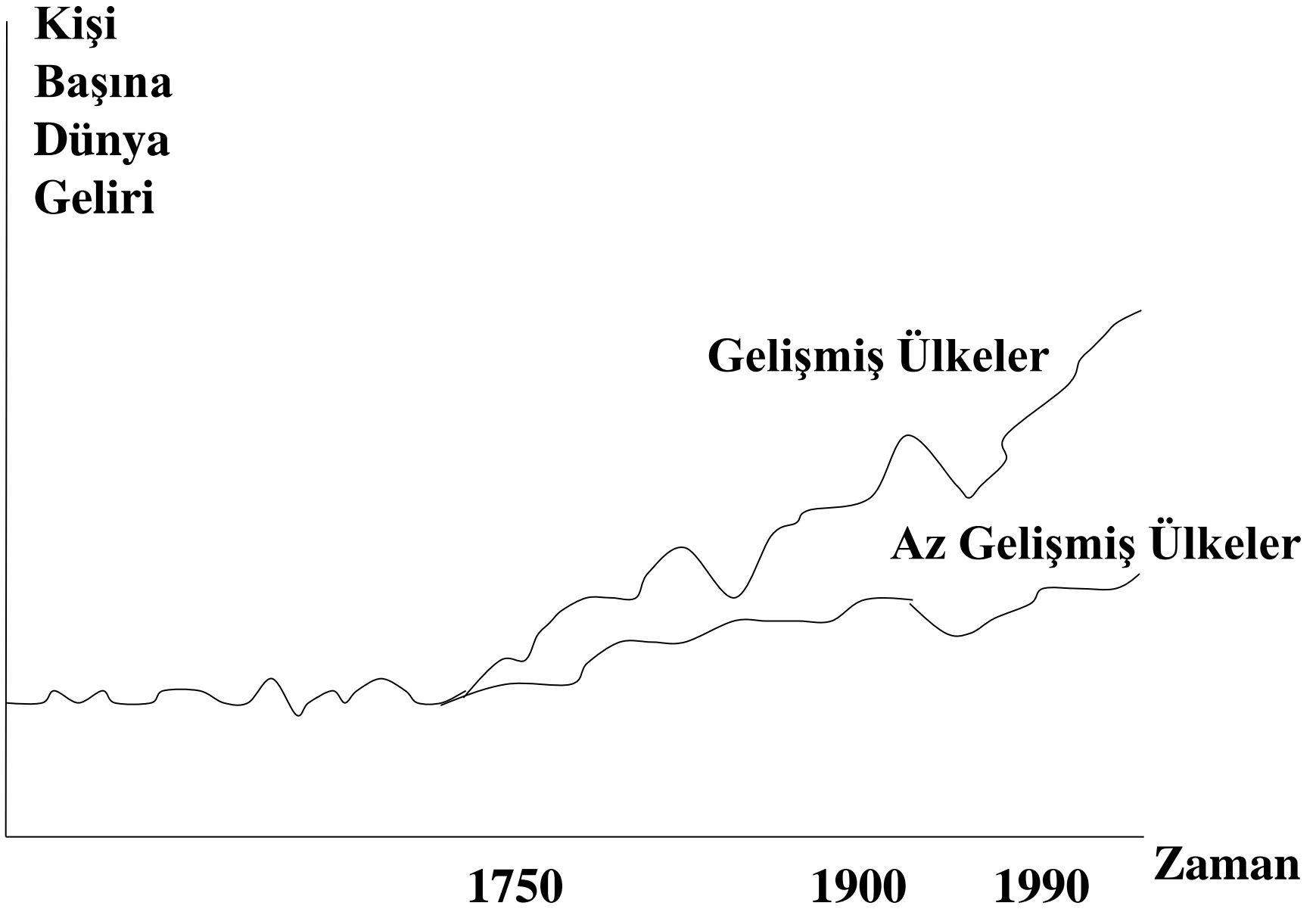

İKTİSADİ KALKINMANIN TARİHSEL VE YAPISAL TEMELLERİ

**Prof.Dr. A.Muhteşem Kaynak
Gazi Üniversitesi, İİBF**

**TOBB Üniversitesi
29.04.2015, Ankara**

Kaynak: Cypher, J.M. ve Dietz, J.L., **The Process of Economic Development**, Routledge, London, pp. 68, 1997.

Sosyolojik ve Siyasal Kalkınma Teorilerinin Kökenleri

Auguste Comte
(1789-1857)

Emile Durkheim
(1858-1917)

Radcliffe-Brown
(1881-1955)
B.Malinowski
(1884-1942)

**İşlevselcilik ve
Antropolojik
Alan Yöntemleri**

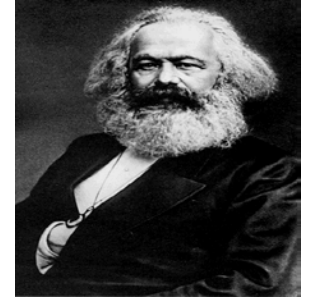
Talcott Parsons
(1902-1979)

**İşlevselcilik ve
Modernleşme
Teorisi**

Max Weber
(1864-1920)

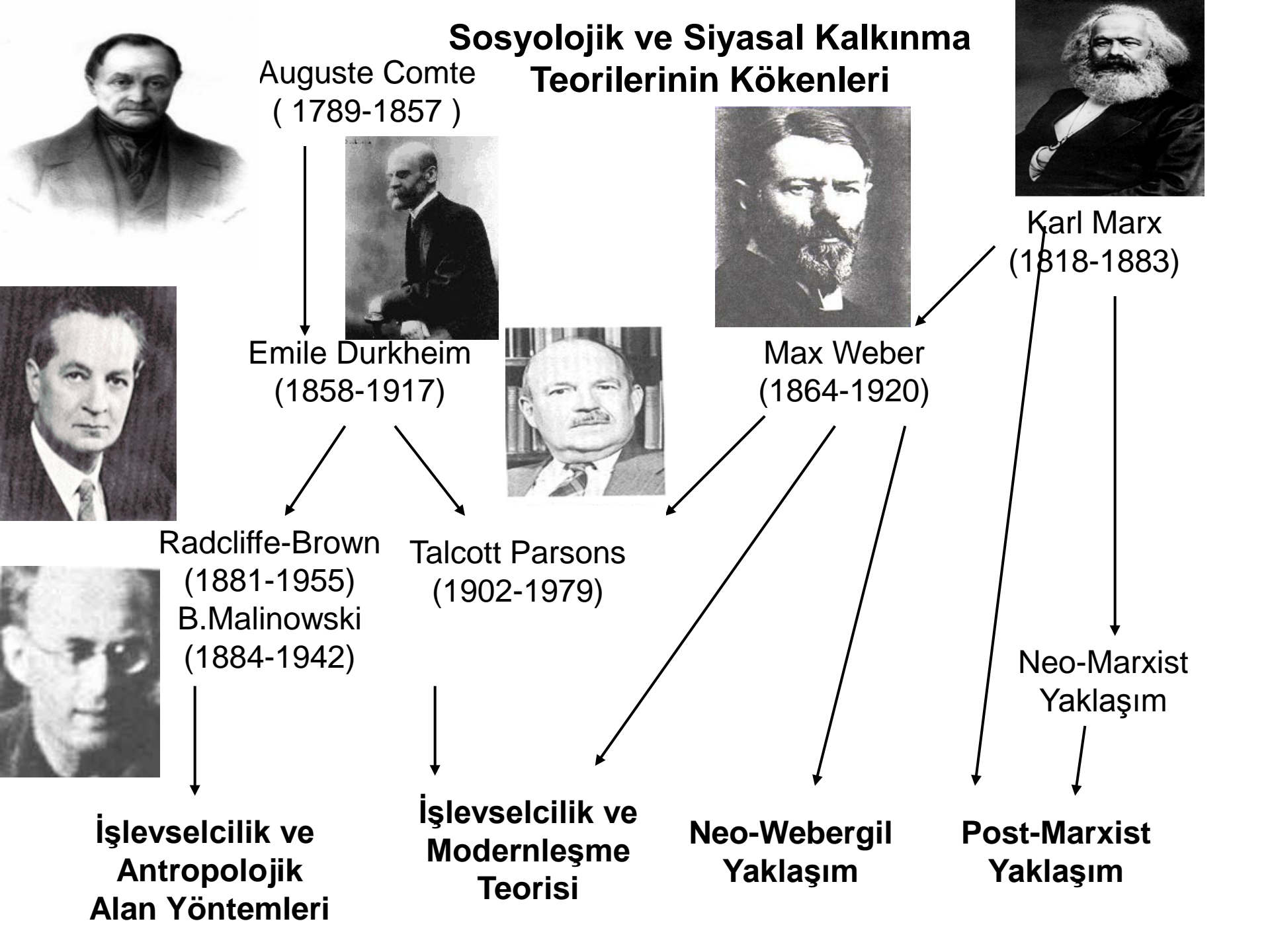
**Neo-Webergil
Yaklaşım**

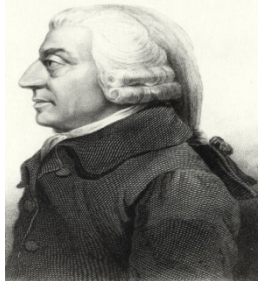
Karl Marx
(1818-1883)

**Neo-Marxist
Yaklaşım**

**Post-Marxist
Yaklaşım**

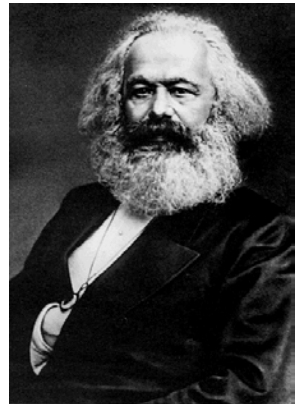
Kalkınma İktisadının Teorik Kökenleri

Adam Smith
(1723-1790)

David Ricardo
(1772-1823)

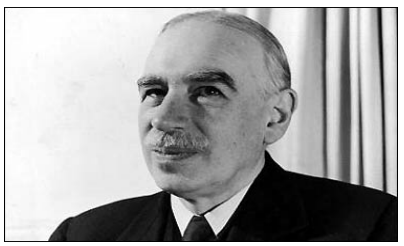
Karl Marx
(1818-1883)

T.R. Malthus
(1766-1834)

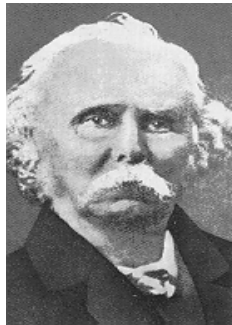
J.S. Mill
(1806-1873)

J.M. Keynes
(1883-1946)

J. Schumpeter
(1883-1950)

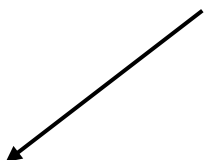
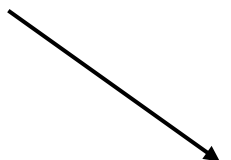
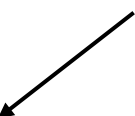
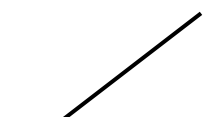
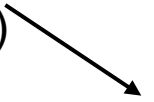

A. Marshall
(1842-1924)

Neo-Klasik
Paradigma

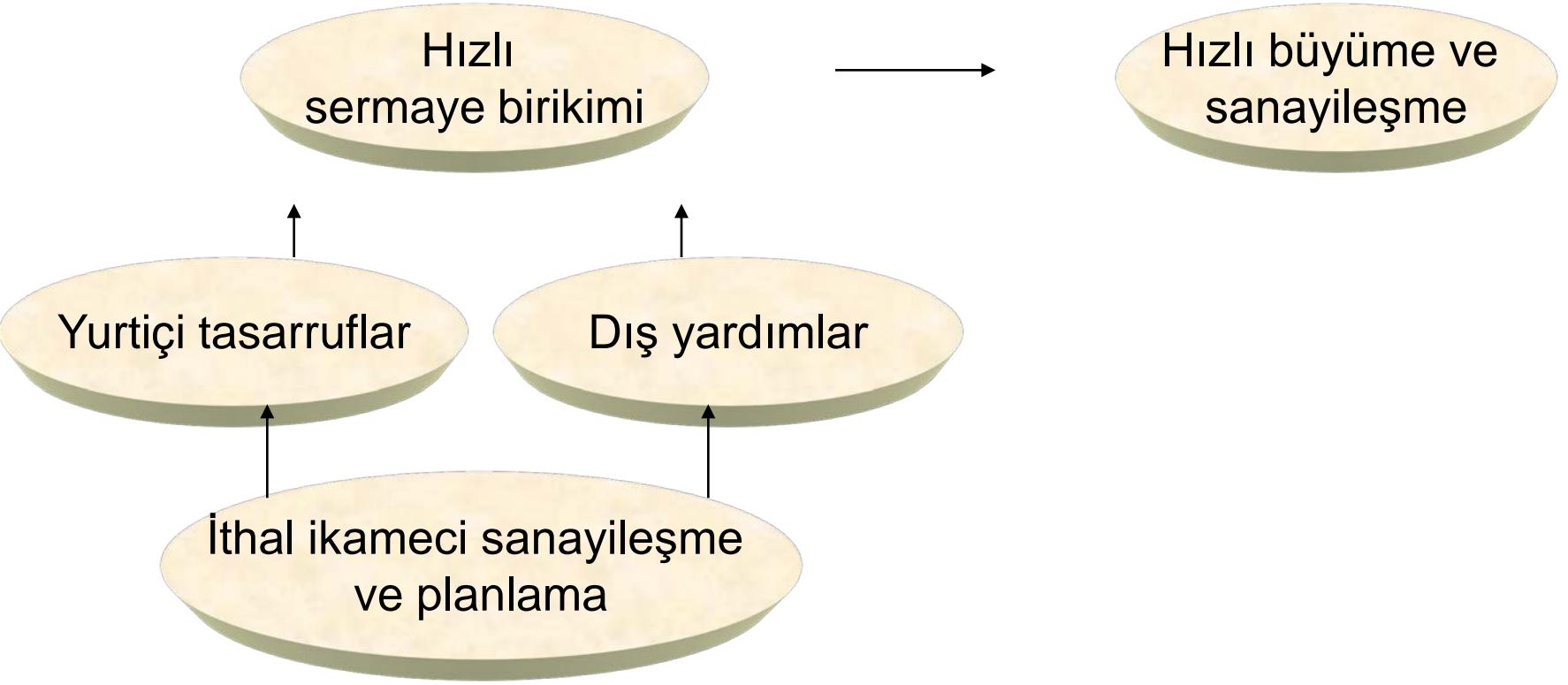
Kalkınma
İktisadı

Neo-Marxist
Yaklaşımlar

Kalkınma İktisadının “ Altın Çağ ” ı

1950’ler 1970’ler arası...

Kuznets Ters-U Eğrisi

Gini Katsayısı

1

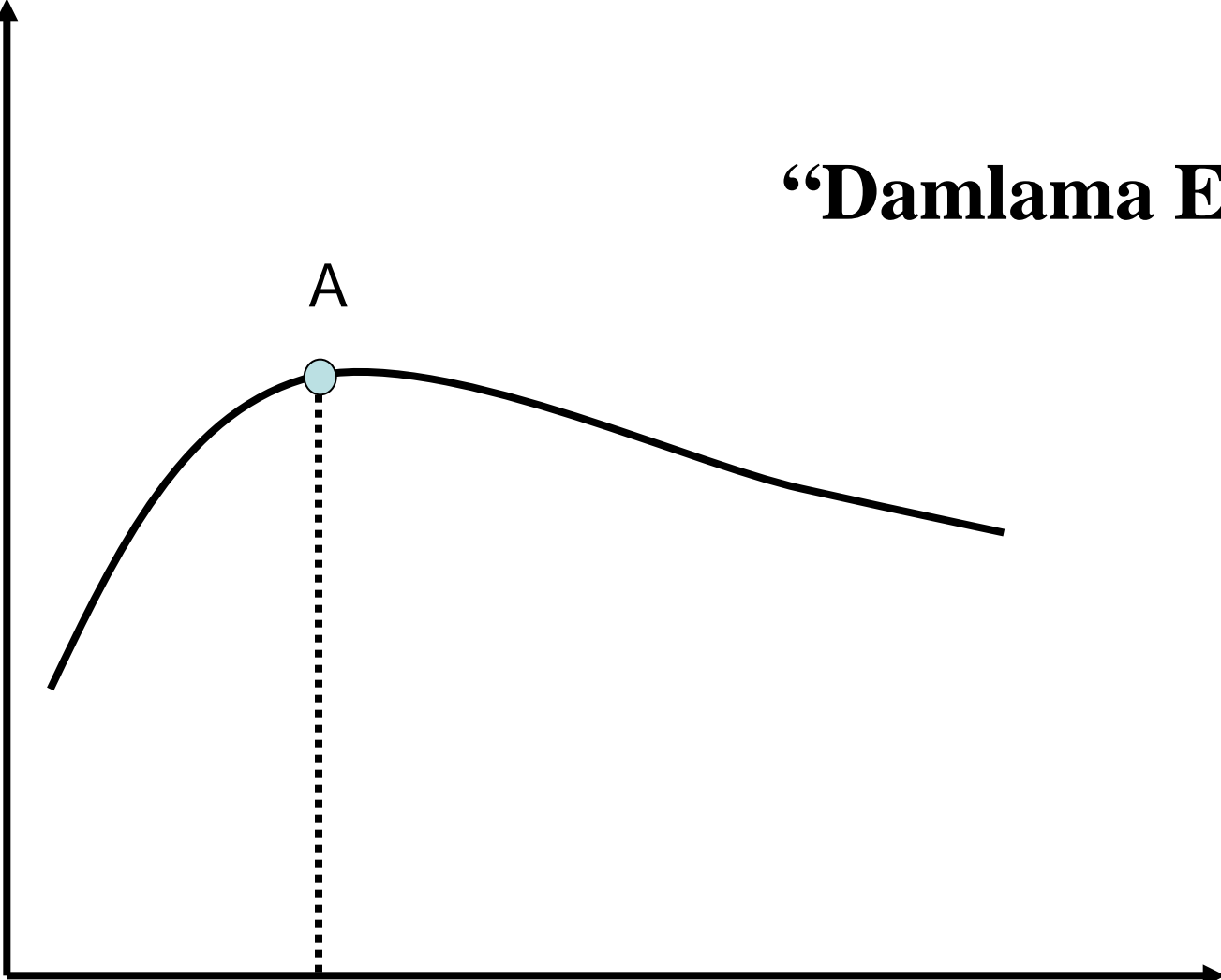
A

“Damlama Etkisi”

0

Eşik Gelir
Düzeyi

Kişi Başına Gelir

THOMAS PIKETTY

- **Zenginliğin Bölüşümü Her Zaman Politiktir**
- **Kademeli Gelir Vergisi**
- **Teknoloji ve Nitelikli Emek**

Kalkınma İktisadının Gözden Düşmesi

1970'li Yıllar...

Neoliberalizm
IMF,DB,DTÖ
Yapısal
Programları
Washington
Uzlaşısı

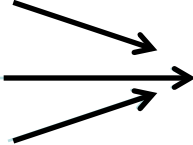
Büyüme
Kalkınma
Sanayileşme

- **Sürdürülebilir Kalkınma**
- **İnsani Gelişme Endeksi**
- **Yoksulluk Endeksleri**

İKTİSADİ KALKINMA

Bir ülkenin üretim yapısının **yüksek katma değerli ürünler** üretecek biçimde dönüştürülmesi ve ortaya çıkan ürünün o toplumu oluşturan gelir grupları arasında adaletli bir şekilde dağıtılarak **yaşam standartlarının** (refah düzeyinin) yükseltilmesidir.

YENİ KALKINMACI DEVLET

- 21. yüzyılda da devlet kritik öneme sahip
- Makinaya dayalı üretim sistemi \longleftrightarrow Sisteme dayalı üretim sistemi (EÜS)
Bit'e dayalı ekonomi & ileri teknoloji ürünler
- Fiziki sermayeye yatırım \longleftrightarrow Bilgiye yatırım
- Sanayi sektörü \longleftrightarrow Hizmet sektörü (Deindustrialization)
- Mavi+beyaz yakalı işçi \longleftrightarrow Mavi+beyaz+altın yakalı işçi (nitelikli işgücü)
- Bilgiye yatırım (“Yeni Büyüme Teorisi”.,
“Kurumsalcı Yaklaşım”,
“Yetenek Yaklaşımı”) Beşeri Sermaye
- Eğitim ve sağlık harcamaları
- Devlet-kapitalist elitler \longleftrightarrow Devlet-kapitalist elitler-diğer toplum kesimleri
- Otoriter yönetim \longleftrightarrow Katılımcı demokratik yönetim
- Etkin bürokrasi (Gömülü özerklik)

YAĞMACI DEVLET

- Sermaye birikimi ve **üretim yerine, devleti soymak** ve kişisel servet birikimi peşinde koşmak
- Kollektif çıkarlar yerine, bireysel çıkarlar
- Rüşvet, gasp, yolsuzluk (**% 10 yolsuzluğu, “yağmacı yolsuzluk”**)
- **“Yağmacı koalisyonu”** (asker+polis+sivil bürokrasi)
- Kanunlara ve anayasaya uyulmaması
- Despotik (**klepto patrimonyal**) yönetim, şiddet, korku ve baskı
- **Nepotizm**, yandaşların ödüllendirilmesi
- İrrasyonel bürokrasi
- Kurumlar üzerinden ilişkiler yerine, **kişiler üzerinden ilişkiler**

Evans (1989 ve 1995), Holsti (2000), Larry Diamond (2001 ve 2008), ODI (2006), Bavister-Golud (2011), Bratton ve Masunungure (2011).

TASARRUF, YATIRIM VE A+G HARCAMALARI

Ülkeler	GSYH'nın %'si Olarak Gayrisafi Tasarruf Oranı (2013)	GSYH'nın %'si Olarak Sabit Sermaye Yatırımları (2013)	GSYH'nın %'si Olarak Gayrisafi A+G Harcamaları (2005-2012)
Çin	51,0	49,0	1,98
Hindistan	32,0	33,0	0,81
G.Kore	35,0	29,0	4,04
Türkiye	13,0	21,0	0,86

Kaynak: <http://wdi.worldbank.org/table/4.8>; <http://wdi.worldbank.org/table/4.10>
http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=MSTI_PUB (22.04.2015)

EMEK KALİTESİ

BAKIMINDAN REKABET GÖSTERGELERİ

Ülkeler	Eğitim Sistemi ^a (2014)	Üniversite Eğitimi ^b (2014)	Yüksek Öğretim Başarısı ^c (2011)	İşgücünün Yetiştirilmesi ^d (2014)	Nitelikli İşgücü ^e (2014)
ABD	5,89	7,64	43,0	5,76	6,38
Japonya	5,72	4,74	59,0	7,78	5,78
Almanya	7,59	7,72	28,0	7,79	5,45
Fransa	6,16	6,10	43,0	5,32	6,26
Finlandiya	8,45	8,16	39,0	7,02	7,76
Norveç	6,36	6,41	47,0	6,82	6,36
G.Kore	5,48	4,34	64,0	6,00	5,74
Türkiye	3,96	4,50	19,0	5,69	5,96

Kaynak: IMD : IMD World Competitiveness Yearbook, 2014, http://www.conicyt.cl/wp-content/uploads/2014/07/IMD_WCY-2014.pdf

Notlar:

a:Veri ne kadar yüksekse eğitim sistemi de o kadar rekabetçi ekonominin ihtiyaçlarını karşılamaktadır. (En yüksek göstergeye sahip ülke İsviçre'dir: 8,65)

b : Veri ne kadar yüksekse,üniversite eğitimi de o kadar rekabetçi ekonominin ihtiyaçlarını karşılamaktadır. (En yüksek göstergeye sahip ülke İsviçre'dir: 8,68)

c : En az yüksek öğretim eğitimi almış 25-34 yaş aralığındaki kişilerin toplam nüfusa oranı (En yüksek göstergeye sahip ülke Singapur:'dur: 72,0)

d: Veri ne kadar yüksekse, firmalar da o kadar işgücünün yetiştirilmesine önem vermektedir. (En yüksek göstergeye sahip ülke İsviçre'dir: 7,94)

e: Veri ne kadar yüksekse, nitelikli işgücü de o kadar kolaylıkla bulunmaktadır. (En yüksek göstergeye sahip ülke İrlanda'dır: 8,09)

ÖĞRETMEN KALİTESİ

Türkiye'deki okulların

%42'si

düşük kalitede öğretmene sahip

Öğretmenlik Alan Bilgisi Sınavı

KPSS'de Doğru Cevap Ortalaması (2014):

İlköğretim Matematik Öğretmenliği'nde **20/50**

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği'nde **21/50**

YGS (Yükseköğretime Geçiş Sınavı) (2015)

Temel Matematikte **5,2/40**, Fen Bilimlerinde **3,9/40**,

Sosyal Bilimlerde **10,7/40**, Türkçe'de **15,8/40** (**35,6/160**)

EMEK KALİTESİ

Toplam işgücü arzının

% 60,5 'u

**“Okuryazar olmayan
+ lise altı eğitilmişler”**

Kaynak: TÜİK

Eğitim Kalitesini Ölçme Amaçlı Uluslararası Programlar ve Bu Programlarda Türkiye'nin Yeri

Programlar	Yapıldığı Yıl	Katılan Ülke sayısı	Test Alanları	Türkiye'nin Sıralamadaki Yeri	Sıralamadaki İlk 4 Ülke
PIRLS ¹	2001	35	Okuma	28	İsveç, Hollanda, İngiltere, Bulgaristan
TIMSS ²	1999	38	Matematik	31	Singapur, Kore, Çin ⁴ , Hong Kong ⁵
			Fen Bilgisi	33	Çin, Singapur, Macaristan, Japonya
	2007	50 ³	Matematik	30	Hong Kong ⁵ , Singapur, Çin ⁴ , Japonya
			Fen Bilgisi	31	Singapur, Çin ⁴ , Japonya, Kore
	2011 ⁸	50	Matematik	35	Singapur, Kore, Hong Kong ⁵ , Çin ⁴
			Fen Bilgisi	36	Kore, Singapur, Finlandiya, Japonya
	2011 ⁹	42	Matematik	24	Kore, Singapur, Çin ⁴ , Hong Kong ⁵
			Fen Bilgisi	21	Singapur, Çin ⁴ , Kore, Japonya

Eğitim Kalitesini Ölçme Amaçlı Uluslararası Programlar ve Bu Programlarda Türkiye'nin Yeri

Programlar	Yapıldığı	Katılan	Test	Türkiye'nin Sıralamadaki	Sıralamadaki
PISA ⁶	2003	40 ⁷	Sorun Çözme	36	Kore, Hong Kong/Çin, Finlandiya, Japonya
			Matematik	34	Hong Kong/Çin, Finlandiya, Kore, Hollanda
			Fen Bilgisi	35	Finlandiya, Japonya, Hong Kong/Çin, Kore
			Okuma	33	Finlandiya, Kore, Kanada, Avustralya
	2006	57	Matematik	43	Çin ⁴ , Finlandiya, Hong Kong/Çin, Kore
			Fen Bilgisi	44	Finlandiya, Hong Kong/Çin, Kanada, Çin ⁴ ,
			Okuma	37	Kore, Finlandiya, Hong Kong/Çin, Kanada
	2009	65	Matematik	44	Şangay/Çin, Finlandiya, Kore, Hong Kong/Çin
			Fen Bilgisi	41	Şangay/Çin, Finlandiya, Kore, Hong Kong/Çin
			Okuma	38	Şangay/Çin, Kore, Finlandiya, Hong Kong/Çin
	2012	64	Matematik	45	Şangay/Çin, Singapur, Hong Kong/Çin, Kore
			Fen Bilgisi	41	Şangay/Çin, Estonya, Hong Kong/Çin, Kore
Okuma			37	Şangay/Çin, Hong Kong/Çin, Kore, Estonya	

VERİMLİLİK, TEKNOLOJİ VE YARATICILIK BAKIMINDAN REKABET GÖSTERGELERİ

Ülkeler	Toplam Verimlilik ^a (\$) (2013)	Emek Verimliliği ^b (\$) (2013)	Teknoloji Geliştirme ve Uygulama ^c (2014)	Yaratıcı Yetenek ^d (2014)	Yüksek Teknolojili Ürün İhracatı ^e (2014)
ABD	116.722	58,99	7,59	8,41	17,83
Japonya	77.674	36,33	6,74	6,90	17,41
Almanya	86.872	47,29	6,62	7,58	15,80
Fransa	106.609	58,83	6,59	6,30	25,41
Finlandiya	104.535	49,74	8,31	7,18	8,55
Norveç	195.815	73,13	7,45	6,77	18,80
G.Kore	52.045	26,71	6,03	5,91	26,17
Türkiye	32.123	26,15	5,88	4,27	1,83

Kaynak: IMD : IMD World Competitiveness Yearbook, 2014, http://www.conicyt.cl/wp-content/uploads/2014/07/IMD_WCY-2014.pdf

Notlar:

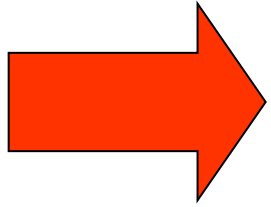
a: Çalışan Başına GSYH (En yüksek göstergeye sahip ülke Norveç'tir: 116.722 \$)

b: Çalışan Başına Bir Saatte Elde Edilen GSYH (Satılma Gücü Paritesine Göre Hesaplanmıştır) (En yüksek göstergeye sahip ülke Norveç'tir: 73,13 \$)

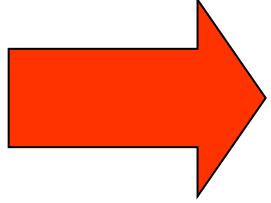
c: Yasal yapı tarafından desteklenmiş teknoloji geliştirme ve uygulama (En yüksek göstergeye sahip ülke Finlandiya'dır: 8,31)

d: Firmaların yeni ürün, yeni üretim süreci ve/veya hizmet yaratma yeteneği (En yüksek göstergeye sahip ülke İsrail'dir: 8,43)

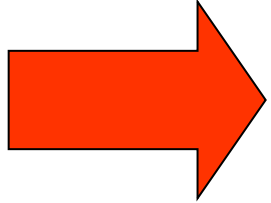
e: İmalat ürünlerinin %'si olarak. (En yüksek göstergeye sahip ülke Filipinler'dir: 48,86)

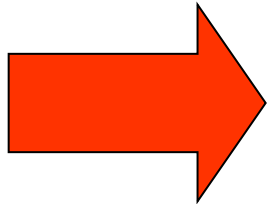
Kalitesiz emek arzı bolluđu

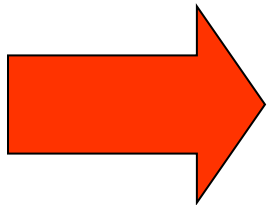
Kaliteli emek arzı kıtlığı

EMEK HURDALIKLARI

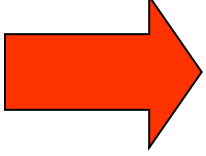

**Cognitarya
Prekarya**

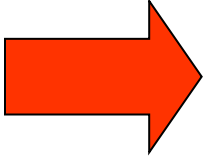

**PARADİGMA
DEĐİŐİKLİĐİ**

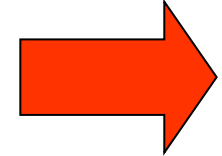
SONUÇ

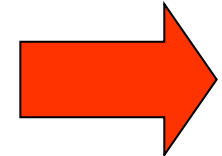
Yüksek katma değerli ürünlerin üretimlerine yol açacak buluş/yeniliklerin ortaya çıkmalarını sağlayacak A+G çalışmalarına önem vermek

Eğitim sistemini, işgücünün yeni ve ileri teknolojilerle uyumunu sağlayacak, dahası daha rekabetçi ürün ve süreçleri yaratır hale getirecek bir düzene kavuşturmak

Bu gelişimleri organize edecek ve hızlandıracak kurumsal gelişmeyi sağlamak (Orta Gelir Tuzağı)

Kapsayıcı ekonomik ve siyasal kurumlar geliştirmek (Katılımcı demokrasi, hukuk devleti, meritokrasi, güven toplumu)

TEŞEKKÜR

EDERİM